

Remissvar på SOU 2016:72

Diarienummer: N2016_06470_FF

Bakgrund

Den 28 oktober 2016 remitterade regeringen SOU 2016:72, *Entreprenörskap i det tjugoförsta århundradet*, med den 31 januari som sista dag att inkomma med yttrande

Stiftelsen Rättvis skatteprocess avger här sitt remissvar gällande utredningen. Rättvis skatteprocess är en insamlingsstiftelse som hjälper privatpersoner och småföretagare att försvara sina rättigheter i skattemål. Verksamheten finansieras genom donationer från privatpersoner, organisationer och företag.

Remissvaret följer betänkandets struktur i numreringen av rubriker.

3.2 Företrädaransvaret förhindrar andra chanser och försvårar styrelsekryteringar

Rättvis skatteprocess tillstyrker utredningens förslag om en översyn av företrädaransvaret.

Om företrädaransvaret

Företrädaransvaret innebär att en företrädare för en juridisk person, som exempelvis ett aktiebolag, kan ställas personligen ansvarig för organisationens skatteskulder. I skatteförfarandelagen uppställs ett krav om att företrädaren ska ha varit grovt vårdslös eller uppsåtlig för att företrädaransvar ska kunna aktualiseras.

Precis som utredningen konstaterar har tolkningen av vad som utgör grov vårdslöshet i praxis kommit att bli mycket sträng. Om bolaget inte senast på förfallodagen för skatteinbetalningen ansökt om konkurs eller företagsrekonstruktion, anses företrädarna vara grovt vårdslösa. Då kan företrädaransvar kan dömas ut av förvaltningsrätt på ansökan av Skatteverket.

Kravet på grov vårdslöshet

Att tolkningen av vad som ska anses vara grovt vårdslöst är så sträng medför stora risker för företagare. I situationen att en skatt förfaller till betalning datum X och likvida medel saknas i bolaget, men det förväntas en inbetalning som täcker skulden datum X plus en dag, ska bolaget enligt praxis försättas i konkurs av företrädarna för att de ska undvika företrädaransvar. Bestämmelsen gäller även i det fall en skatteskuld upptäcks först efter det att den förfallit till betalning, som

kan vara fallet vid skattemål där justeringar av skatt kan ske och förfallodag kan förläggas flera år innan dess att domen fallit.

I och med den stränga tolkningen av grov vårdslöshet riskerar även personer som försökt göra rätt för sig att bli betalningsansvariga för bolagets skulder. Dagens skattesystem är till sin karaktär komplicerat och det inträffar att det blir fel, även hos Skatteverket. När till och med myndigheten som ansvarar för skatteförfarandet emellanåt har svårigheter med att tyda regelverken kan inte varje företagare som deklarerar fel anses vara så vårdslös att den ska bli personligt betalningsansvarig för företagets skatter.

Att det subjektiva rekviritet *grovt vårdslös* i praxis kommat att i det närmaste bli tillämpat som ett strikt ansvar, det vill säga att du per automatik är grovt vårdslös om du inte betalat skatten i tid, är anmärkningsvärt och i strid med hur termen grovt vårdslös tolkas i till exempel skadeståndslagen och brottsbalken. I den delvis omvända situationen där en enskild kräver staten på pengar för skadestånd vid myndighetsutövning ställs ett krav på *fel eller försummelse*, jämför skadeståndslagen (1972:207) 3 kap. 2 §, från myndighetens sida för att skadestånd ska kunna bli aktuellt. I praxis är krävs relativt mycket för att felet eller försummelsen ska anses tillräcklig för att skadestånd ska kunna aktualiseras. I Rättvis skatteprocess mening framstår fel eller försummelse som ett lägre ställt krav än grov vårdslöshet, men trots det tillämpas det som att grov vårdslöshet är ett enklare uppfyllt rekvirit, när det gäller att belasta den enskilde än fel eller försummelse när staten ska vara ansvarig. Här finns en obalans mellan staten och den enskilde.

Det förekommer även att människor blir förledda av andra personer inom bolaget. Typexemplet är när en företrädare, som en vd, på otillbörlig väg, exempelvis genom osanna fakturor, lyft pengar ur bolaget och det efter en tid upptäcks av Skatteverket. Efter upptaxeringen som kan flera år tillbaka i tiden har bolaget så stora skatteskulder att det inte går att driva vidare. Då kan även den företrädare, exempelvis en styrelseledamot, som inte känt till oegentligheterna riskera betalningsansvar. Detta trots att person är helt oskyldig och svårligen ens kan anses vara vårdslös (jämför *grovt vårdslöshet* som är lagkravet).

Just detta har inträffat i ett av de fall vi just nu driver. Företrädaren i fråga riskerar en privat skattesmäll på drygt 1,6 miljoner kronor. Ingen, inte ens Skatteverket, menar att han kunde förväntas veta om vad som hände i företaget och hur ägaren/vd:n agerade. Trots det är det ändå honom man nu vänder sig till för att kräva in bolagets skatteskulder då samtliga företrädare svarar solidariskt för bolagets skatteskulder. Om Skatteverket vinner i domstol riskerar det få långtgående konsekvenser för hans privatekonomi.

Möjlig väg för reglering

Referensgruppen till utredningen föreslår enligt utredningens sida 135 en lösning med förlängd tidsfrist för företrädare i det en verksamhet inte betalat skatt i tid. Det är ett förslag som även Rättvis skatteprocess stödjer:

I den referensgrupp bestående av entreprenörer som har knutits till utredningen har också föreslagits att tidsutdräkten för att reglera en skatteskuld skulle utökas. I rättspraxis är det i dag närmast ett strikt ansvar som tillämpas. Ett motsvarande förslag har tidigare lämnats i betänkandet "Ett samlat insolvensförfarande – förslag till ny lag" med innebörden att företrädare för en juridisk person skulle få en månad på sig att vidta åtgärder efter att skatterna förfallit till betalning. Denna förlängda tidsfrist skulle kunna kombineras med att Skatteverket, i samband med att skatterna förfallit till betalning, fick i uppdrag att skicka ut information till samtliga företrädare för den juridiska personen om konsekvenserna av att inte betala skatteskulden eller vidta andra åtgärder, till exempel att påbörja företagsrekonstruktion eller begära företaget i konkurs.

Slutsatser

Trots den ovan anförda kritiken gentemot företrädaransvaret vill Rättvis skatteprocess poängtera att företrädaransvaret fyller en viktig funktion. Det är viktigt att juridiska personer betalar rätt skatt och att de betalar den i tid. Därför anser inte Rättvis skatteprocess att företrädaransvaret som sådant ska tas bort. Men i dess nuvarande konstruktion blir riskerna för småföretagare och entreprenörer alldeles för stora. Framförallt far människor som försökt göra rätt för sig illa med den tillämpning av regelverket som i dag råder. Vi ifrågasätter om dagens tolkning av vad grov vårdslöshet verkligen följer lagstiftarens intentioner.

Mot bakgrund av det ovan anförda tillstyrker vi utredningens förslag om en översyn av regelverket som vi hoppas mynnar ut i ett förslag som ökar skyddet för småföretagare och entreprenörer som försökt göra rätt för sig.

Datum

Ort

Carl Göransson

Vd, Rättvis skatteprocess